

fige ligesiden 1848 — været Tendents til at favorisere, at gjøre Sit til, at Gaarde og Huse kunne gaa over til Selveiendom, og at Jorpagtning og Leiemaal kan ophøre. Der blev vedtaget en Lov her for nogle Aar siden, som i Korthed kan kaldes Husmandskreditforeningsloven, den gif temmelig let gennem Thinget, men dog med nogen Modstand. Jeg interesserede mig, den Gang for dette Lovforslag, netop fordi jeg maatte erkjende, at her var et virkelig praktisk Lovforslag, som vilde foranledige, at en stor Del af dem, som ønskede at kjøbe og iøvrigt vare i Stand til at kjøbe deres Huse, kunde komme dertil ved Hjælp af uopsigelige Aaan. Det var et Lovforslag af virkelig indgribende Betydning for Landboforholdene — der var vel forskellige Meninger derom — men det maatte dog erkjendes at have en i mange Henseender heldig Virkning. Dette Lovforslag derimod, tror jeg ikke vil fyldestgjøre de Fordringer, som stilles til Nødsørigheden, og jeg tror heller ikke, det vil faae nogen stor praktisk Betydning for Landboforholdene.

Alberti: Da den ærede Ordfører for Forslagsstillerne forleden Dag fremsatte sit Forslag, betegnede han det som en gammel Bekjendt heri Thinget. Jeg vil tage denne Betragtningssmaade op, og jeg vil sige om Husmandsagen, at det er en gammel Bekjendt ikke blot i Rigsdagen, men ogsaa i Stændertiden og i vor Lovgivning langt tilbage, og jeg formener, at Husmandsspørgsmaalet er et af de Spørgsmaal, som mest paatrængende — man kunde gjerne sige ved et Provisorium efter § 25 — staar til Løsning. Jeg vil tillade mig nu, da baade den ærede Minister og den ærede Taler, som havde Ordet før ham, ere komne ind paa de brændende Spørgsmaal, som ligge i Husmandsagen, at drøfte denne Sag noget omhyggeligere. Vel er jeg ikke forberedt dertil videre, end jeg er det hver Dag; men dersom Nogen i Thinget vil møde gaa mig, skal jeg søge nærmere Oplysning. Jeg siger da for det Første, at jeg understøtter det Forslag, som mine tvende ærede Naboer have indbragt heri Thinget; men jeg siger tillige, at dette Lovforslag er langt fra at løse det Spørgsmaal, som allernødvendigst trænger til Løsning for Husmandsstanden. Det er mærkeligt at høre En af Høire sige, at Ved-

tagelsen af dette Lovforslag vil gjøre Ondt værre, det vil bidrage til, at der følger Opsigelse paa en Husmands billige Krav paa at blive fri for Jorurettelser. Det er mærkeligt, at en Mand, der ellers er Godsæiernes og Jordrotternes første Adjutant, ikke kan tilbageholde den Bemærkning, at Husmændene ville faae en Ulykke af Godsæierne, hvis de bruge deres gode Billighedsret. Lad os da huske det, naar vi gaa næste Gang til Valg; thi da ville Godsæierne fremstille sig som Husmændenes sande Venner, naar de have dem staaende foran Valgtribunerne og ville skaffe Ministeriet Estrup Seir. Men naar vi nu faae næste Valgdag, lad os da huske paa, at deres Adjutant møder i Rigsdagen og siger: Nei, naar en Husmand kræver Billigheder af Jordrotten, saa er han om en Hals og bliver kastet paa Gaden. Ja saa vidt ere vi allerede, at Godsæierne her have indført det, som i Thydfkland anvendes imod Socialisterne, og som kaldes den lille Beleiringstilstand. De gjøre her paa Herregaardene det Samme som i Thydfkland, naturligvis efter mindre Maalestok, efter som Alting her er smaat, de kalde Husmændene op paa Godskontoret, i Stedet for at de i Thydfkland indbringe dem paa Politistationen og spørge dem, om de ere Socialister og hvad politisk Mening de have, og derefter nægte de dem Bopæl, eller ogsaa opsigte de dem og kaste dem paa Gaden. Saa vidt ere vi, at der maa danne sig, og at der virkelig har dannet sig Foreninger, som alene have det Formaal at skaffe Husrum og Tag over Hovedet til dem, som uforskyldt blive kastede paa Gaden af Godsæierne eller af Herremændene eller deres Venner.

Jeg mener nu, at naar vi skulle tage Husmandsspørgsmaalet under Behandling her i Thinget, saa skal det være paa en folkelig Maade, saa skulle vi spørge: Hvori ligger da egentlig Husmandsstandens Afhængighed, hvorfor kunne vi ikke lade disse Jorddyrkere faae den samme Frihed, som Gaardeierne have vundet? Skulle vi da gaa med Ministeren og sige: Det er Gaardmændenes Ret, men den kan ikke anvendes paa Husmændene; de skulle blive ved at staa under Tampen og Svøben og skulle kunne kastes ud baade efter det ene og det andet Kontraktbrud, og aldrig hør de